

Course No- 8(B) : Knowledge & Curriculum (Part-2)

Time : 2 Hrs.

(Sub. Code : 10265)

Marks : 50

- પ્રશ્ન: 1 પ્રશ્નની નીચે આપેલા ચાર વિકલ્પો પૈકી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. 12
- 1.1 શૈક્ષણિક પ્રક્રિયામાં પાયાની ત્રણ બાબતોમાં શેનો સમાવેશ થઈ શકતો નથી?
A. શાળા B. શિક્ષક C. વિદ્યાર્થી D. અભ્યાસક્રમ
- 1.2 નીચેનામાંથી કોણે શાળાને 'કલાગૃહ' અને શિક્ષકને 'કલાકાર' તરીકે ઓળખાવ્યાં છે?
A. રોબર્ટ બેક B. કનિંધમ C. મુનરો D. વોલ્ટર કૂક
- 1.3 "ગણિત બાળક માટે છે, બાળક ગણિત માટે નથી." – આ વિધાન અભ્યાસક્રમ રચનાના કયા સિદ્ધાંતનું પ્રતિપાદન કરે છે?
A. પ્રવૃત્તિકેન્દ્રી સિદ્ધાંત B. બાળકેન્દ્રી સિદ્ધાંત C. વિષયકેન્દ્રી સિદ્ધાંત D. પ્રકૃતિકેન્દ્રી સિદ્ધાંત
- 1.4 અભ્યાસક્રમ વિકાસનાં સોપાનોનું પ્રથમ પગથિયું કયું છે?
A. ધ્યેયોની રચના B. વિષયવસ્તુ પસંદગી C. જરૂરિયાતની ઓળખ D. વિષયવસ્તુની ગોઠવણી
- 1.5 પાઠ્યક્રમનાં લક્ષણોમાં નીચે પૈકી શેનો સમાવેશ સમાવેશ થતો નથી?
A. સ્થિતિયુક્તતા B. ચોક્કસ વિષયવસ્તુ C. જડ માહિતીનો સમુચ્ચય D. જીવનલક્ષીતા
- 1.6 કયા પ્રકારનાં અભ્યાસક્રમમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓના રસરુચિ, વલણ, શક્તિ તેમજ આવડત ખીલવવાનો હેતુ હોય છે.
A. ઓપચારિક અભ્યાસક્રમ B. અપેક્ષિત અભ્યાસક્રમ
C. સંબંધમૂલક અભ્યાસક્રમ D. ગર્ભિત અભ્યાસક્રમ
- 1.7 અભ્યાસક્રમ પર અસર કરતું સૌથી પ્રબળ પરિબળ કયું છે?
A. શાળા B. સમાજ C. શિક્ષક D. પાઠ્યક્રમ
- 1.8 રાષ્ટ્રીય અભ્યાસક્રમ પરિરૂપની રચના ક્યારે કરવામાં આવી?
A. 2003 B. 2005 C. 2009 D. 2011
- 1.9 અભ્યાસક્રમ વિકાસના આર્કિટેક તરીકે કોને ઓળખવામાં આવે છે?
A. હિલા ટાબા B. ટેઈલર C. જહોન ડ્યૂઈ D. હેનરી ઓટો
- 1.10 રાષ્ટ્રીય સ્તરે શિક્ષક-પ્રશિક્ષક અભ્યાસક્રમમાં સમયાંતરે જરૂરી સુધારા, સૂચનો કે માર્ગદર્શન આપવાનું કાર્ય કઈ સંસ્થા દ્વારા કરવામાં આવે છે?
A. N.U.E.P.A. B. U.G.C. C. A.I.C.T.E. D. N.C.T.E
- 1.11 શિક્ષકનાં શિક્ષકકાર્ય દરીમયાન વિવવધયવસ્તુ, અધ્યાપન પદ્ધતિ કે પ્રવૃત્તિ સંબંધિત સમસ્યા નિવારવા માટે કયું ઉપકરણ સૌથી વધુ ઉપયોગી છે?
A. પાઠ્ય-પુસ્તક B. વિષયગંત સૂચિ C. શિક્ષક હાથપોથી D. શૈક્ષણિક સાહિત્ય
- 1.12 પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શાળાઓમાં ગુણવત્તાસભર શિક્ષણનો વ્યાપ વધારવા રાજ્યકક્ષાએ કાર્યરત સંસ્થા – G.C.E.R.T નું વડું મથક કયાં આવેલું છે?
A. નવી દિલ્હી B. સુરત C. ગાંધીનગર D. અમદાવાદ

પ્રશ્ન : 2 નીચે A વિભાગમાં આપેલ બાબતો સામે B વિભાગમાંથી સાચો ઉત્તર શોધી યોગ્ય જોડી બનાવો.

	વિભાગ A	વિભાગ B
2.1	આદર્શવાદી અભ્યાસક્રમ	A. ખેલ-કૂદ, વ્યાયામ, પર્યટન,
2.2	પ્રકૃતિવાદી અભ્યાસક્રમ	B. ગણિત, ભૌતિક વિજ્ઞાન, સામાજિક વિજ્ઞાન,
2.3	પ્રયોજનવાદી અભ્યાસક્રમ	C. ઇતિહાસ, સાહિત્ય, નીતિશાસ્ત્ર,
2.4	યથાર્થવાદી અભ્યાસક્રમ	D. ગૃહવિજ્ઞાન, હસ્તકલા, ઉદ્યોગ-વંધા,

પ્રશ્ન : 3 પહેલી બે બાબતો વચ્ચેના સંબંધનું અર્થઘટન કરી, તે પ્રમાણે બાકીની બે બાબતોનો સંબંધ નિયત થાય તેમ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 04

- 3.1 અભ્યાસક્રમની નૂતન સંકલ્પના : વિદ્યાર્થીઓનો સર્વાંગીણ વિકાસ :: અભ્યાસક્રમની પ્રણાલીગત સંકલ્પના : ?
 A. અભ્યાસપૂરક પ્રવૃત્તિ B. જીવનલક્ષી શિક્ષણ
 C. વિવિધ શૈક્ષણિક અનુભવો D. વિષયગત શિક્ષણ
- 3.2 રાજ્યસ્તરે પ્રાથમિક શિક્ષણના વિકાસ અને ગુણવત્તા સુધાર માટે કાર્યરત સંસ્થા : D.I.E.T. :: ભારતનું એકમાત્ર શિક્ષણમાં વિશેષ સંશોધન માટેનું કેન્દ્ર : ?
 A. N.C.E.R.T. B. N.C.T.E. C. C.A.S.E. D. U.G.C.
- 3.3 અભ્યાસક્રમ : વિવિધ શૈક્ષણિક અને બિનશૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિનો સમન્વય :: પાઠ્યવસ્તુ : ?
 A. વિવિધ અધ્યયન તકોનું સુગ્રથિત સ્વરૂપ
 B. બાળકમાં રહેલી વિશિષ્ટ શક્તિઓ ખીલવવાનું પ્રબળ માધ્યમ
 C. જ્ઞાન દૃઢીકરણ માટેની સામગ્રી
 D. વિદ્યાર્થીઓમાં ઈચ્છિત વર્તન-પરિવર્તન લાવવા માટેનું અગત્યનું સાધન
- 3.4 હિલ્ડા ટાબા : આગમનાત્મક અભિગમ :: ટેઈલર : ?
 A. સંચાલકીય અભિગમ B. સૈદ્ધાંતિક અભિગમ C. પ્રાયોગિક અભિગમ D. વાર્તાનિક અભિગમ

પ્રશ્ન : 4 નીચેના પૈકી કોઈપણ બેના, દરેકનો 200 શબ્દોમાં ઉત્તર લખો: 10

- 4.1 સમાજમાં વિદ્યમાન મૂલ્ય-વિહિનતાનાં ધારાધોરણો જણાવી, તેને દૂર કરવામાં અભ્યાસક્રમની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- 4.2 અભ્યાસક્રમની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરીને, તેની વિવિધ લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો.
- 4.3 આધુનિક યુગમાં અભ્યાસક્રમ પર મૂલ્યાંકનનો પ્રભાવ સવિસ્તાર વર્ણવો.

પ્રશ્ન : 5 નીચેના પૈકી કોઈપણ ત્રણના, દરેકનો 100 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો: 06

- 5.1 પાઠ્યવસ્તુ એટલે શું?
- 5.2 અભ્યાસક્રમ રચનાનાં કોઈ પણ ચાર સિદ્ધાંતો ટૂંકમાં સમજાવો.
- 5.3 શિક્ષણમાં અભ્યાસક્રમનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.
- 5.4 અભ્યાસક્રમ પર અસર કરતાં વિવિધ સામાજિક જૂથોની યાદી તૈયાર કરો.
- 5.5 શિક્ષક હાથપોથી એ શું છે?

પ્રશ્ન : 6 નીચેના પૈકી કોઈપણ એકનો સમીક્ષાત્મક કે પૃથકકરણાત્મક ઉત્તર 200 શબ્દોમાં લખો: 04

- 6.1 અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમ વચ્ચેનો તુલનાત્મક સંબંધ રજૂ કરો.
- 6.2 પ્રવર્તમાન અભ્યાસક્રમના હકારાત્મક અને નકારાત્મક પાસાંઓ વિશે વિશ્લેષણાત્મક નોંધ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન : 7 નીચેના પૈકી કોઈપણ એકનો 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો: 10

- 7.1 હાલના સમયમાં વિદ્યમાન ધોરણ-9 અને 10 ના પાઠ્યપુસ્તક સંદર્ભે તમારા મંતવ્યો તાર્કિક રીતે રજૂ કરો.
- 7.2 અભ્યાસક્રમના ઘડતરમાં રાજ્યતંત્રની ભૂમિકા વર્ણવી, રાજ્યકક્ષાએ કાર્યરત વિવિધ સંસ્થાઓનો પરિચય આપો.